

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Feria II. nativitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

2. Sam. 18. v. 32. aut. Job. 1. v. 14. seqq. aut hodie plerunque de becillis tumultibus ad nos defertur, sed talem in quo conscientia nostra meritò acquiescere potest.

2. *Propter Salvatoris nativitatem.* Captivi detinebamur sub potestate tenebrarum, Col. 1. v. 13. sed ecce, Salvator adest, Ebr. 2. v. 14.

3. *Propter meriti universalitatem.* Nam omni populo gaudium illud annunciat, nemo excluditur, quia Christus Salvator est omnium, maximè fidelium, 1. Tim. 4. v. 10.

3. *Specialis notatio.* Et hoc vobis signum, inquit Angelus, invenietis infantem fascis involutum, & in præsepi positum. Videte charissimi, humilitas & paupertas sunt signum recens nati infantuli. Ubi igitur superbia regnat, domicilium Christus non habet, Eja. 57. v. 15.

III. *Artificiosa Cantio*, quæ tribus constat versiculis.

1. *Glorificatio.* Nam Deo in excelsis gloriam tribuunt, nempe gloriam justitiæ,

cui Christus satisfecit, Matth. 3. v. 15. misericordiæ, quam missione filii prædicavit, Rom. 5. v. 8. veritatis & constantiæ, quam promissionem præstando servavit, Gal. 4. v. 4. sapientiæ & omnipotentæ, quâ mirabile fecit consilium & magnificavit justitiam, Esa. 28. v. 29.

2. *Congratulatio*, quod pax in terris per Christum instaurata floreat. Ipse enim est princeps pacis, Esa. 9. v. 6. & dirigit pedes nostros in viam pacis, Luc. 1. v. 79.

3. *Apprecatio.* Nam beneplacitum optant hominibus tam divinum in Christo, Eph. 1. v. 6. quam humanum in Deo Deique verbo, ut libenter audiant, in Christo ut fide apprehendant, in angelis ut eorum virtutes imitentur, in piis & pauperibus, ut ipsorum inopiæ subveniant. Vide Meissn. in Medit. super hunc locum Fer. II. Nat. Qui enim in Domino delectatur, omnes concupiscentias cordis sui accipiet, Psal. 37. v. 4.

Feria II. Nativitatis

Evangelium. Matth. 23. v. 34. usque ad fin.

EXod. 4. vers. 25. Zipora Mosen vocat Sponsum sanguinum propter circumcisionem filii sui. Vide ibi glossam Lutheri marginalem. Christus verè est Sponsus sanguinum, & Ecclesiam, quam sibi sponsavit in fide, Ol. 2. v. 19. sanguine fundat, fœcundat & conservat in hoc mundo. Hinc Sponsa Cant. 5. v. 10. Amicus meus candidus & rubicundus. Testatur illud historia Ste-

phani protomartyris, quæ fariâ secunda Nativitatis explicari solet in Ecclesia, imò prælectum Evangelium, in quo Christus de occisione, crucifixione, flagellatione & lapidatione discipulorum suorum concionatur.

Habet autem tres partes.

I. Est *Gratia Christi ineffabilis.*

II. *Ingra-*

II. Ingratitudo mundi execrabilis.

III. Vindicta Dei formidabilis.

JJ.

EXEGESIS.

Vid. infr. L. III. pag. 550. a. 2.
David faciebat misericordiam super Hanon & mittebat ad eum servos suos, qui consolarentur eum super obitu patris sui. Sed Hanon rasit dimidiam partem barbae eorum, & praescidit vestes eorum medias usque ad nates, & dimisit eos, quam contumeliam servis suis illatam David postea severissimè vindicavit, 2. Sam. 10. v. 1. seqq. Applica Historiam & habebis allegoricam delineationem totius Evangelii, ubi gratia & benevola Christi affectio primò omnium consideranda proponitur, de qua aliàs Es. 5. v. 4. civium Hierosolymitanorum iudicium requirit: quid est, inquit, quod ultra facere debui vineae meae, & non feci? Jam gratiam suam commendat.

1. *Ablegando*, ecce, inquit, ego mitto. Conveniens erat, ut nos ad ipsum mitteremus, sicut Gibeonitae ad Josuam, Joh. 9. v. 3. sed ille mittit ad nos, & servos suos reconciliationem offert, 2. Cor. 5. v. 20. O quam magna est misericordia Domini! exclamat Sirach c. 17. v. 28.

Gratia illa magis magisque; apparebit, si considerabis istam ablegationem.

1. *Ratione subjecti.* Mitto ad vos, inquit, Prophetas, Sapientes & Scribas, quo nomine intelliguntur non solum Prophetæ V. T. sed etiam S. Apostoli, qui tanquam Prophetæ de lupis gregi non parcenibus, Act. 20. v. 29. itemque de Antichristo &

extremo iudicio vaticinati sunt, 2. Thes. 2. v. 3. 1. Thess. 5. v. 3. tanquam sapientes locuti sunt sapientiam Dei in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante secula, 1. Cor. 2. v. 7. tanquam Scribæ in Schola Christi sacras literas didicerunt, & postea Spiritu S. donati ex Scriptis Mosis & Prophetarum potenter evicerunt, quod Jesus Nazarenus sit promissus Messias & Salvator mundi. Imò ad omnes fideles Ecclesiae Pastores hæc epitheta pertinent. Sunt enim Prophetæ, 2. Pet. 1. v. 19. sunt sapientes, & Sp. S. illuminati de aeterna sapientia, Prov. 8. differere possunt, sunt Scribæ, & Scripturam Sacram dies noctesque scrutantur, Joh. 5. v. 39. Sir. 38. v. 25. c. 39. v. 1.

Ecce viros hos eximitos mittit Christus, ut voluntatem suam nobis revelent, gratiam offerant, & aeternam salutem procurent, Esa. 41. v. 27. Pl. 68. v. 12. Jer. 3. v. 15. Eph. 4. v. 11.

2. *Ratione objecti.* Non mittit eos ad amicos, sed ad hostes suos infensissimos, quales erant Judæi, qui sibi nato locū in diversorio non concesserant, sed in stabulū ad boves & asinos relegaverant, postea verò eū ministerium suum in Judæa & Gallilæa inciperet, non quieverunt, donec ipsum cruci affixissent, ut Petrus ipsis exprobrat, Act. 10. v. 39. Idem facit adhuc, Pl. 103. v. 7. seqq. 2. Pet. 3. v. 9. Sap. 15. v. 1. Exod. 34. v. 6. Has divitias bonitatis, longanimitatis, & patientiæ ejus non debemus contemnere, qua nos ad pœnitentiam adducit, Rom. 2. v. 4. 5. sed potius ad exemplum ipsius hostibus nostris benefacere, Matth. 5. v. 44. Rom. 12. v. 20.

2. *Congregando*, ubi jucundam gallinæ similitudinem adhibet, cui semetipsum comparat.

1. *Ratione*.

1. Ratione exinanitionis.
2. Ratione incubationis.
3. Ratione deductionis.
4. Ratione nutritionis.
5. Ratione defensationis.
6. Ratione patientia & tolerationis.
7. Ratione collectionis. Vide Dietericum in Analyf. part. 3. pag. 6. & feqq.

De Secundo,

SEquitur ingratitude Iudeorum, quâ Christi gratiam compenfarunt. Duo enim ipsis vitia exprobrat maximè enormia. Primum est *inobedientia*, quod benigniffimam illam Christi invitationem per Prophetas, Sapientes, & Scribas factum admittere noluerunt. Noluistis, inquit Christus, scilicet obedire, & sub alas gratiæ meæ congregari. Hæc fuit via tua ab adolescentia, Jer. 22. v. 21.

Videtur hic causam reprobationis & damnationis non in Deo, sed in ipsis hominibus esse, qui consilium Dei adversus semetipsos spernunt, Luc. 7. v. 30. Hinc Os. 13. v. 9. Obedite ergo præpositis vestris & c. Ebr. 13. v. 17.

Secundum est *truculentia*, cujus quinque species enumerantur

1. *Occiso*. Hanc sortem expertus est Johannes Baptista, Marc. 6. v. 27. Jacobus major, Act. 12. v. 2. Jacobus minor, qui ut Epiphanius testatur 30, ministerii sui anno de pinna templi Hierosolymitani præcipitatus, & cum adhuc vivus sese ad preces eraxisset, lapidibus petitus, & tandem fullonica clavâ trucidatus est. Bartholomæus vivus excoriat. Thomas hastâ transfossus est, ut Ecclesiastica historia testatur.

2. *Crucifixio*. Hæc obrigit Petro, ut quidem Christus ipsi prædixerat. Joh. 21. v. 18. & Andreæ fratri, ut scribit Nicephorus.

3. *Flagellatio*, quam Paulus expertus est, 2. Cor. 11. v. 24. & reliqui Apostoli, Act. 5. v. 40. Notandum verò imprimis quod in Synagogis Flagellationem suscepturos esse Christus dicit, quasi pergratum Deo facinus, Joh. 16. v. 2.

4. *Persecutio*. Nonnullos persequemini, inquit Christus, ex urbe in urbem, quod Paulo obrigit Damasci, Act. 9. v. 25. 2. Cor. 11. v. 32. Philippis, Act. 16. v. 39. Thessalonia, Act. 17. v. 10. Corinthi, Act. 18. v. 12. Hierosolymis, Act. 22. v. 22. & 23. v. 10.

5. *Lapidatio*, quam iterum Paulus, Act. 14. v. 19. & Stephanus noster, cujus memoriam hodie recolimus, experti sunt, Act. 7. v. 59.

En mercedem, quam fidelibus Dei ministris ingratus hic mundus pro labore rependit. Vetus hæc est mundi tragœdia, ut per inductionem exemplorū, Noæ. Gen. 6. v. 4. 2. Pet. 2. v. 5. Lothi, 2. Pet. 2. v. 7. Moysi, Num. 12. v. 3. Eliæ 1. Reg. 18. v. 17. & 19. v. 2. feqq. Elisæi, 2. Reg. 2. v. 23. Esaiæ, c. 57. v. 4. qui tandem ferrâ ligneam dissectus est, teste Chrylostomo. Jeremiæ, c. 11. v. 19. 21. c. 18. v. 18. 23. c. 26. v. 11. 15. c. 32. v. 2. & 36. v. 26. c. 38. v. 6. Michæ, 1. Reg. 22. v. 24. Ezechielis, c. 33. v. 31. Amosi c. 2. v. 12. c. 7. v. 12. & aliorum clarissimè patet. Vide Dieteric. Anal. part. 3. pag. 67. feqq. sed in cælo merces ampla ipsis reposita est, Dan. 12. v. 3. Matth. 5. v. 11. 12. quâ passiones hujus sæculi non sunt condignæ, Rom. 8. v. 18, 2. Cor. 4. v. 17.

De Ter-

De Tertio.

R Estat adhuc pars tertia, in qua Christus vindictam divinam Judæis denunciatur, cujus severitas exaggeratur,

I. *Ratione certitudinis*, quam consueta jurandi formula Christus asserit. Ut igitur verax est in promissis, Pl. 33. v. 4. ita quoque verax est in minis, & secundum opera sua impiis retribuit, Rom. 2. v. 6. ut ne unus quidem contumax impunitus abeat, Sir. 16. v. 11.

II. *Ratione magnitudinis*. Sequitur enim

1. *Sanguinis innocui participatio*, cujus pœnam luent ejusmodi Propheticiæ à sanguine Abel justi, ad sanguinem Zachariæ Barachæ filii, qui occisus est inter templum & altare, vide 2. Chron. 24. v. 20. nam sanguis eorum preciosus est coram Domino, Pl. 72. v. 14. & qui unctos ejus tangit, pupillam oculi ejus tangit, Zach. 2. v. 8.

2. *Vrbis & templi devastatio*, quam anno post natum Christum 73. post crucifixum autem & resuscitatum 40. sub Tito Vespasiano experti sunt, & adhuc experiuntur, dum hinc inde dispersi nullibi fixam sedem habent, sed in jusjurandum, & in stuporem, & in maledictum, & in opprobrium facti sunt omnibus populis, Deut. 28. v. 65, Jer. 45. v. 18. & hæc ipsa ad consummationem & finem perseverabit desolatio. Dan. 9. v. 27.

Felix quem faciunt hæc ipsa pericula cautum.

Certè Judæis in peccatis similes sumus, verbum Dei pro ludibrio habetur, Jer. 6. v. 10. Prophetæ, Sapientes & Scribæ, quos Deus ad nos mittit, subsannantur, 2. Chr. 36. v. 16. quidni igitur similem quoque pœnam experiamur. Vastatio & desolutio quæ Judæis hinc à Christo denunciata est,

totam Germaniam invasit. Hostes omnia corrumpunt in sanctuario, vid. Pl. 74. v. 3. seqq. Ergò oremus cum Davide Psal. 80. v. 15. & seqq.

III. *Ratione latitudinis*. Nam persequetur Deus vindictam suam

1. *Pro individuorum pluralitate*. Omnis sanguis, inquit Christus, omnium & singulorum Prophetarum veniet super vos, non solùm is, quem vos effudistis, sed etiam, quod valde notabile est, is qui à Patribus vestris effusus est.

Videte, quomodo Christus guttas numeret sanguinis Prophetarum suorum, & pro singula gutta tyrannis & persecutoribus eorum propriam pœnam infligere minatus sit, Pl. 56. v. 9. expertus est Ahab cum sua Jesabele, 2. Reg. 9. v. 33. Rex Jojakim, Jer. 26. v. 22, 23. & 36. v. 30. Saül, 1. Sam. 22. v. 19. c. 31. v. 5.

2. *Pro injuriarum varietate*. Non enim tantummodo crucifixionem & lapidationem, sed etiam flagellationem, persecutionem, & quamcunque afflictionem servorum suorum se vindicaturum Christus minatur. Hinc Pl. 105. v. 15. nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari. Quando enim Pastores in officio gemunt, hoc non expedit auditoribus, Ebr. 13. v. 17.

IV. *Ratione longitudinis*. Dico enim vobis, inquit Christus, quod me non videbitis ab hoc tempore, usque dum dicatis: Benedictus qui venit in nomine Domini, hoc est, donec tandem aliquando in extremo die nolentes volentes me benedictum mundi Messiam cognoscetis, cui illud Pl. 118. v. 26. acclamari debuit: Benedictus qui venit in

C

nomi-

Gf. Rom. 14.
x. 10. 11.
phil. 2. 11.
10. 11.

nomine Domini. His verbis Christus Judæis & omnibus contemptoribus gratia, visionis suæ privationem interminatur.

1. *In vita presente*, ubi videmus eum in speculo verbi, 1. Cor. 13. v. 12. hoc subtrahit aspernantibus, Amos 8. v. 11. Deut. 28. v. 29. Matth. 21. v. 43. Act. 18. v. 46. *da hefst es: Vx* illis ubi ego discessero. Os. 9. v. 12.

2. *In vita sequente*. Ibi videbunt eum beati à facie ad faciem, 1. Cor. 13. v. 12. sicut est, 1. Joh. 3. vers. 2. hæc summa erit felicitas,

Joh. 16. v. 22. Tyranni verò & persecutores piorum in hoc mundo à facie ipsius gratiosa præcipitabuntur in lacum infernalem, ubi non Deum & beatos Angelos, sed Diabolum in forma terribili videbunt, & clamabunt: ò colles cadite super nos, ò montes abscondite nos à facie sedentis super thronum, & ab ira agni, quoniam venit dies magnus iræ ejus, & quis poterit stare? Apoc. 6. v. 16. 17.

Feria III. Nativitatis.

Evangelium Joh. 21. v. 20, 25.

ZAch. 1. v. 8. Christus apparet in equo ruffo, quem sequebantur adhuc multi equites, ruffis, puniceis & albis equis infidentes. Per equitatum illum nihil aliud, quàm regni Christi conditio nobis adumbratur. Quemadmodum enim ipse sedet in equo ruffo, quo passio ipsius significatur, Gen. 49. v. 11. Esai. 63. vers. 1. ita omnes qui ipsum sequi volunt, per tribulationes, imagini ejus conformari oportet, Rom. 8. v. 29. Matth. 16. v. 24.

Sed Crux & tribulatio non omnibus una est. Quidam sequuntur eum *in equis ruffis*, ut sancti martyres, quidam *in equis puniceis*, ut Elias & multi alii Confessores Evangelii, qui licet sanguinem & vitam non effuderunt, exilia tamen & multas persecutiones perpessi sunt, de quibus Paulus, 1. Cor. 4. v. 11. quidam *in equis albis*, & horum parvus est numerus, qui sine martyrio & persecutione publica Christum sequuntur, domesticâ verò & privatâ cruce non carent, aliâs spurii & non filii essent, Ebr. 12. v. 8.

Quia igitur regnum Christi est regnum Crucis, non immeritò sancta mater Ecclesia statim à nativitate conditionem ejus considerat, & feriâ 2. Stephanum in equo ruffo, feriâ 3. autem S. Johannem Evangelistam in equo puniceo producit.

Videbimus Evangelium, & duo potissimum excerpemus *γυμνισματα*, quæ omnes ii, qui Regis hujus recens nati subditos seproficientur, observare debent.

Primum est *Sequela*.

Alterum *Cautele*. J.J.

EXEGESIS.

Domine Jesu, exclamabat olim D. Bernardus, omnes volunt venire ad te, sed nemo sequi. Vetus hæc querela est omnium Prophetarum. Hinc Christus ad Petrum in prælecto Evangelio, Petre, inquit, sequere me, quam etiam vocem ad nos pertinere arbitrabimur. Christus enim in vita & morte nobis exemplum reliquit, ut sequeremur ipsius